

תקנון האקדמיה ללשון העברית *

פרק ראשון: האקדמיה, מטרותיה ומוסדותיה

1. "המודד העליון ללשון העברית" נקרא האקדמיה ללשון העברית (להלן - האקדמיה).
2. מטרותיה של האקדמיה אלו הן:
 - (א) לשות לכינוסו ולחקרתו של אוצר הלשון העברית לכל תקופותיה ושבותיה;
 - (ב) לשות לחקרת מבנה הלשון העברית, תולדותיו וגולגולתו;
 - (ג) לכוון את דרכי התפתחותה של הלשון העברית לפי טבעה, לפי צרכיה ואפשרויותיה בכל תחומי החיים והמעש, באוצר המלים, בדקודוק, בכתב, בכתב ובעתיק.
3. מוסדותיה של האקדמיה אלו הם: המילאה, המנהלה, הוועדים למפעלי הלשון, הוועד האמרכלי והוואודות.
4. לביצוע עבודתה מקיימת האקדמיה מזכירות מדעית ומזכירות אemerכלית.

פרק שני: המילאה

5. התקגידים המסורים למילאה אלו הם:
 - (א) אישור הדינים והחשבונות של המנהלה על פעולות האקדמיה;
 - (ב) אישור תכניות הפעולה;
 - (ג) אישור הצעת התקציב;
 - (ד) אישור הצעותיו של הוועדים בתחום המינוי והדקודוק (המילאה מוסמכת להטיל תפוקה וזה על המנהלה או על אחד הוועדים הקיימים או על ועדת מיוחדת שהיא תבחר לשם כך);
 - (ה) הכרעה בכל שאלה, בין בתחום הלשון ובין בתחום הארגון, שהמנהלה או חמשה מהחברי האקדמיה רואים אותה כיטודית (להלן - שאלה יסודית);
 - (ו) הכרעה בשאלות לשון, שטי ועדות או יותר נחלקו בהן;
 - (ז) בחירת המנהלה, הוועדים והוואודות;
 - (ח) בחירת חברי האקדמיה.
6. המילאה מתכנסת לשיבת מוניאן אחת לחודשים, ממחרשות עד סיוון ועד בצלל.
7. המילאה מתכנסת לשיבת שלא מן המניין על פי החלטת המנהלה או על פי הצעת חמשה חברים.
8. המילאה מוסמכת להתכנס לשיבת שלא מן המניין לשימוש הרצאות מדיעות בלבד או לרוג'ן מאורע חשוב במדינה.
9. ישיבות המילאה פתוחות לקהל על פי החלטת המנהלה על כל אחת ואחת מהן.
10. עשרה ימים קודם לשיבת מוניאן שלחו מוניאן שלוחים הזמנתו לחבריהם ומזרפים להן פירוט סדר היום וחומר העומד לדין.
11. המניין הדרוש לקיום ישיבת המילאה לשם דיון בכל עניין שהוא, להוציא את העניינים המוניים בתגובה, הוא רוב מוחלט של חברי האקדמיה הנמצאים אותה שעה במדינה.
12. המניין הדרוש לקיום ישיבת המילאה לשם דיון בשינויים בתקנון לשם בחירת חבר חדש או לשם ביטול חברותו של חבר באקדמיה, הוא שני שלישים של חברי האקדמיה הנמצאים אותה שעה במדינה.

* נתפרסם ב"קובץ התקנות" 465 מיום ו' באב תש"ד, עמ' 1162.

13. כל החלטות המיליאה, להוציא ההחלטה בעניינים המנויים בתקנות 14–15, מתקבלות ברוב דעות מוחלט של החברים המשתתפים בישיבה. אם הדעות שקולות, זכות ההכרעה מסורתה לישוב ראש בישיבה.
14. החלטות הנוגעות בכלל שניי בתקנון או בביטול חברותו של חבר באקדמיה מתקבלות בעדות שני שלישים של חברי האקדמיה.
15. לבחירת חבר דרוש בהצבעה ראשונה ושניה רוב דעות של שני שלישים מן החברים המשתתפים בישיבה; בהצבעה שלישית – רוב דעות מוחלט.
16. אין המיליאה מחייבת על הצעה, אלא אם כן נדונה תחילה בשתי קרייאות במנילה, בוודע או בזעדה, שהוטל עליהם לברר את ההצעה ולהביאה לפני המיליאה לשם החלטה.

פרק שלישי: המנהלה

17. אחת לשנתיים בוחרת המיליאה מנהלה מבין חברי. חברי המנהלה הם: הנשיא, סגן הנשיא וושיביד'רָאש הוועדים.
18. הנשיא עומד בראש האקדמיה, ואלה תפקידיו:
- (א) הוא אחראי בפני המיליאה לכל פעולות האקדמיה ולדריכי עבורה, מכיא לפניה את הדין והשAWN השנתי של המנהלה ומיציג את האקדמיה כלפי חוץ;
 - (ב) הוא קורא לשיבות המיליאה מן המניין ושלא מן המניין לפי תקנות 6 ו-7 וושיב ראיibus בישיבות אלו;
 - (ג) הוא רשאי להשתתף בישיבות כל הוועדים והוועדות ולהצביע בהן, אלא שיושבי ראש של הוועדים והוועדות מנהלים את הישיבות.
19. נעדר הנשיא, מלא סגן הנשיא את מקומו של הנשיא; נעדרו הנשיא וסגן הנשיא, המנהלה מטילה על אחד מחברייה את תפקידו הנשיא לשעת היעדרא.

פרק רביעי: הוועדים

20. ועדים נבחרים מבין חברי האקדמיה לשם עירכת תכניות למפעלי האקדמיה ולשם ניהולם, והם אחראים לביצועם בפני המנהלה. את מספר הוועדים קובעת המיליאה לפי הצורך.
21. כל ועד הוא שלושה חברים לפחות לכל הפחות או של חמישה חברים לכל יותר.
22. חברי הוועדים וושיביד'רָאש שלהם נבחרים במיליאה.
23. כל ועד מתקנס אחת לחודש לסקר את מצב העבודה בוועדות ולתאמנה.
24. כל ועד אמרכלי נבחר מבין חברי האקדמיה לשם עירכת תקציביה של האקדמיה והניהלת משקה.
25. עד אמרכלי בפני המנהלה לביצוע הפעולות המשקיות של האקדמיה ולנכסייה.
26. הוועד האמרכלי הוא של שלושה חברים לכל הפחות.
27. חברי הוועד האמרכלי והישוב ראש שלו נבחרים במיליאה.
28. החלטות הוועד האמרכלי בשאלות יסודיות טעונה אישור המיליאה.

פרק חמישי: הוועדות

29. המיליאה או הוועדים מעמידים את הוועדות.
30. בוועדות משתתפים: חברי האקדמיה או חברי-יועצים של האקדמיה, ובשעת הצורך גם אנשים מחוץ לאקדמיה כמומחים לעניינים הנדונים בזעדה.
31. בכל ועד משתתפים בדרך כלל שניים מחברי האקדמיה או מן החברים-יועצים של

- האקדמיה. במקרים יוצאים מן הכלל מסתפקים בחבר אחד מחברי האקדמיה או מן החברים²³ היועצים של האקדמיה.
- .32. ועדות שהעמידה המילאה, חבריה נבחרים במלואה; ועדות שהעמידו הוועדים לפי תקנה 23, המנוהלה ממנה אותן על פי הצעת הוועדים.
- .33. כל ועדה דנה בעניינים שבתחום דיוינה בשתי קריאות, ולאחר קריאת השניה מביאה הוועדה את תוצאות דיוינה והצעותיה לפני הוועד האחראי לה; והוא מעביר את ההצעות הוועדה למנתלה, והמנוהלה מביאה אותן לאישור המילאה או לאישור המוסד שהוסמך לכך לפי תקנה 5 (ד); בעניין שאלות יסודיות נוהגים לפי תקנה 5 (ה).

פרק שני: פרסומי האקדמיה

- .34. האקדמיה מוציאה כתבים הן בלבד והן בשותפות עם מוסדות אחרים.
- .35. האקדמיה מוציאה כתבים, שבהם היא מפרסמת:
- (א) את החלטותיה בענייני הלשון (כגון דקדוק, כתיב ומינוח) ובכל שאר העניינים שבתחום פעולתה;
 - (ב) דיןיהם וחובנות על פעולתה;
 - (ג) זיכרונותם של הוויוכוחים המדיעים בישיבות המילאה;
 - (ד) זיכרונותם של הוויוכוחים המדיעים בישיבות שאר מוסדותיה, אם המנוהלה רואה צורך בכך;
 - (ה) מחקרים של ייחדים בתחום חקר הלשון העברית ובתחומים הסמוכים לו.
- .36. ואלה הם כתבי האקדמיה:
- (א) "זכרונות האקדמיה לשון העברית", שבהם מתפרסמים העניינים הכלולים בתקנה 35 (א)-(ד);
 - (ב) מילונים כלליים ומקצתניים;
 - (ג) קבצים, כתבי עת וספרים, שבהם מתפרסמים מחקרים של ייחדים כאמור בתקנה 35 (ה).
- .37. האקדמיה מוסמכת להשתרף על ידי תמיית כסף בהוצאות מחקרים של ייחדים או בהוצאה מחקרים מקובצים, אבל אין היא מתחייבת על ידי כך להיאת אחריתם לפטוטם.
- .38. האקדמיה בוחרת בישיבות המילאה ועוד לפטוטמים של שלשה חברי האקדמיה לכל הפחות. על ועוד זה מוטל לבחון, אם העבודות המוצעות לפטוטם – חוות ממאמרים המיועדים לפטוטם בקביצים ובכתב עת, כאמור בתקנה 40 – כשרותם ממש טיבן.
- .39. ועוד הפטוטמים מציע לפני המנוהלה ערכנים וקרינאים לפטוטמים, הן מחברי האקדמיה והן מהווצה לה, והמנוהלה ממנה אותם. מינוי ערכנים וקרינאים ולכתב עת טעון אישור המילאה.
- .40. אין דבר מתפרסם, אלא אם כן המילץ ועוד הפטוטמים על פטוטם. פטוטם מאמרם בקביצים ובכתב עת נתן לדעתו של העורך בלבד.

פרק שלישי: החברות באקדמיה

- .41. חברי האקדמיה והחברים-היועצים של האקדמיה נבחרים מבין חוקרי לשון וטופרים עבריים.
- .42. חבר האקדמיה הנמצא בארץ חייב להשתרף בישיבות המילאה, בישיבות הוועד, שהוא חבר בו ובשתי ועדות לענייני לשון (חבר, המשתרף בשני ועדים או יותר, אינו חייב להשתרף אלא בזאת אחת לענייני לשון).
- .43. חבר-יועץ של האקדמיה, הנמצא בארץ, חייב להשתרף בשתי ועדות לענייני לשון, ואם נבחר לאחד הוועדים, משתתף בו בדעה מחייבת. חבר-יועץ של האקדמיה רשאי להשתרף בישיבות המילאה בדעה מייעצת.

44. חבר האקדמיה או חבר־יועץ של האקדמיה אין רשאי להיעדר, אלא סיבה מספקת, מישיבות מוסדות האקדמיה שהוא חבר בהם.

45. חברי האקדמיה והחברים־היועצים של האקדמיה מקבלים לשם חותה־דעתה את תוכנות דיווחיהם של הוועדים והוועדות בענייני לשון קודם הבאתן למליאה או למוסד השומך לכך לפי תקנה 5 (ד).

46. חברי האקדמיה והחברים־היועצים של האקדמיה מקבלים את כתבי האקדמיה חינם.

פרק שmini: דרכי הבחירה והחכבה

47. הבחירה הן חשאיות.

48. סדר החכבה בבחירה הנשייה, המנהלה ושאר מוסדות האקדמיה כך הוא:

(א) מצביעים על ידי פתקאות;

(ב) כותבים בפטקה את שם המועמד או שמות מועמדים אחדים, אך לא למעלה ממספר הדרוש (כגון בבחירה ועדין);

(ג) מועמד שזכה ברוב מוחלט בחכבה ראשונה, נבחר;

(ד) לא זכה שום מועמד ברוב מוחלט,חוורים ומצביעים בשנייה, אף פעמיים ולא הגבלה בחכעת המועמדים;

(ה) לא זכה שום מועמד ברוב מוחלט אף בחכבה שנייה,חוורים ומצביעים בשלישית על אותם המועמדים, שוכו בכל מספר־דעתות שהוא בחכבה השנייה;

(ו) זכו מקטחים של המועמדים ברוב מוחלט בחכבה הראשונה או השניה, נבחרו; שאר המועמדים, שוכו בכל מספר־דעתות שהוא, עומדים לחכבות נספנות עד שישו רוב מוחלט;

(ז) היו חמישה הצביעות לבחירת נשיא ולא נבחר, וכן חברי ממלא תפקיד נשיא עד לישיבתה שבאה נבחר נשייא;

(ח) היו חמישה הצביעות לבחירת יווש בראש אחד הוועדים ולא נבחר, וכך נמצאה המנהלה חסרה, המנהלה משלימה את מנינה דרך סיפוח, ובלבך שלא תספה יותר מאשר חברי;

(ט) זכו שני מועמדים או יותר במספר שווה של דעות, הגורל מכידע ביניהם;

(ו) מי שנבחר אין בידו לשמש בתפקידו מכל טעם שהוא, המנהלה ממנה חבר שימלא את מקומו עד לשיבת הקרובה של המילאה.

49. סדר בבחירה חברי כך הוא:

(א) מצביעים מועמד לחברות באקדמיה לפני המילאה לכל המאוחר בישיבתה הקודמת לישיבת הבחירה. כל הצעה על מועמד טעונה חתימתם של שלושה חברי מציעים;

(ב) בישיבה הקודמת לשיבת הבחירה מעמידה המילאה ועדה לבירור סגולותיו של המועמד והוא עדת מביאה את מסקנותיה לפני המילאה בישיבת הבחירה; הדין במסקנותיה של הוועדה הוא סודי.

פרק תשיעי: הכנות התקציב

50. שנת הכספיים של המדינה היא שנת הכספיים של האקדמיה.

51. המוכירות האמריקליות, בהתייעצות עם המוכירות המדעית, מכינה בכל שנה, עד סוף אוקטובר, את הצעת התקציב לשנת הכספיים הסמוכה ומגיש אותה לוועדר האמריקלי. הוועדר האמריקלי חייב לסייע את הדין בהצעה לכל המאוחר בחודש נינואר ולהביאה לפני המנהלה.

* ב"קובץ התקנות" נדפס בטיעות "לחברים".

.52. המיליה רשאית לקבל את ההצעה כמות שהיא, לפחות אותה או לדחותה. דחתה המיליה את ההצעה, קורא הנשיא במשך שבועיים לשיבת המיליה שלא מן המניין לדין בהצעת התקציב החדש, שהוכנה לפי עקרונות, שנקבעו בישיבת המיליה הקודמת.

.53. ביצוע התקציב מסור לידיו של הוועד האמרכלי. תhitמם של שנים מתוך ארבעה המונחים לקמן מחיבת את האקדמיה בכל עסකותיה; ואלה הם הארבעה: הנשיא, סגן הנשיא, יושב ראש הוועד האמרכלי וסגן יושב ראש הוועד האמרכלי. נעדרו אלו, המנהלה והוועד האמרכלי נתונים את זכות החתימה לשני חברי אחרים של המנהלה והוועד האמרכלי.

פרק עשר: שנות

.54. לתקנון זה ייקרא "תקנון האקדמיה ללשון העברית, תש"ד – 1954".

נ"ה טור-סיני
נשיא האקדמיה ללשון העברית

נתאשר
כיב בתומו תש"ד (23 ביולי 1954)

בן-צyon דינור
שר החינוך והתרבות

חוק המוסד העליון ללשון העברית, תשי"ג-1953

תיקון תקנון האקדמיה ללשון העברית*

בתוכף סמכותו לפי סעיף 7 לחוק המוסד העליון ללשון העברית, תשי"ג-1953¹, מתקן המוסד את תקנון האקדמיה ללשון העברית, תשי"ד-1954², כלהלן:

תיקון סעיף 4

1. בסעיף 4, בסופו, יוסיף פסוק זה:

"המליהה תהא רשאית להקנות לחבר מחברי המוכרות המדעית זכות דעת מחייבת בענייני לשון".

החלפת סעיף 43

2. במקומו סעיף 43 יבוא סעיף זה:

3³ (א) חבר ייעץ של האקדמיה ישתתף בישיבות המיליהה ויש לו בה דעת מחייבת בענייני לשון האמוראים בסעיף 2(ו) ורעה מייצגת בכל שאר העניינים שבתחום פעולתה של האקדמיה; נבחר לאחד הווועדים, ישתתף בו בדעתה מחייבת.

(ב) חבר ייעץ של האקדמיה הנמצא בארץ חייב להשתתף לפחות בשתי ועדות בענייני לשון".

השם

3. לתיקון זה יקרא "תקנון האקדמיה ללשון העברית (תיקון), תשי"ח-1958".

נ"ה טור-סינו
נשיא האקדמיה ללשון העברית

נתאשר
י"ח באב תשי"ח (29 ביולי 1958)
(73529)
חם

זלמן ארן
שר החינוך והתרבות

* נתפרסם ב"קובץ התקנות" 816 מיום כ"א באב תשי"ח, עמ' 1718.

¹ ס"ח 135, תשי"ג, עמ' 168.

² ק"ת 465, תשי"ד, עמ' 1162.

חוק המוסד העליזן ללשון העברית, תש"ג—1953

תיקון תקנון האקדמיה ללשון העברית*

בתווך סמכותו לפי סעיף 7 לחוק המוסד העליזן ללשון העברית, תש"ג-1953¹ מתקון המוסד את
תקנון האקדמיה ללשון העברית, תש"ד-1954² כלהלן:

החלפת תקנה 11

1. במקום תקנה 11 תבוא תקנה זו:

11. המניין הדרוש לקיום ישיבת המילאה לשם דיון בכל עניין שהוא, להוציא את העניינים
המנויים בתקנה 12, הוא מספר חברי האקדמיה השווה לרוב מניינם של חברי לפי סעיף 4
של החוק, הנמצאים אותה שעה במדינה.

החלפת תקנה 12

2. במקום תקנה 12 תבוא תקנה זו:

12. המניין הדרוש לקיום ישיבת המילאה לשם דיון בשינויים בתקנון, לשם בחירת חבר חדש או
לשם ביטול חברותו של חבר באקדמיה הוא מספר חברי האקדמיה השווה לשני שלישים
של מניין חברי לפי סעיף 4 של החוק, הנמצאים אותה שעה במדינה.

החלפת תקנה 14

3. במקום תקנה 14 תבוא תקנה זו:

14. החלטות הנוגעות בכלל שינוי בתקנון או בביטול חברותו של חבר באקדמיה מתיקלות
בדעתותיהם של מספר חברי האקדמיה השווה לשני שלישים של מניין חברי אותה שעה לפי
סעיף 4 של החוק הנמצאים אותה שעה במדינה.

השם

4. לתקן זה יקרא "תקנון האקדמיה ללשון העברית (תיקון), תשכ"ט-1969".

זאב בן-חיים
סגן נשיא האקדמיה ללשון העברית

זלמן ארן
שר החינוך והתרבות

נתאשר
לי' בניסן תשכ"ט
18 באפריל 1969

* נתפרסם בקובץ התקנות 2398 מיום י"ב בסיוון תשכ"ט, עמ' 1547.

¹ ס"ח 135, תש"ג, עמ' 168.

² ק"ה 465, תש"ד, עמ' 1162 ו-1188; ק"ה 816, תש"ה, עמ' 1718.